

westelijk had gelegen, verloor vier grote vliegkampschepen en één zware kruiser. Voorts verloren de Japanners meer dan driehonderd vliegtuigen, de Amerikanen honderdvijftig. Aan Amerikaanse kant waren er ruim driehonderd gesneuvelden, aan Japanse meer dan tienmaal zoveel: drieduizendvijfhonderd militairen, onder wie een groot deel van het meest geschoolde luchtmacht personeel van de Japanse marine.

Ook bij de slag om Midway was gebleken dat voor zeeslagen het vliegkampschip het belangrijkste scheepstype was geworden – daarvan had Japan er na Midway nog maar vier over, Amerika zes, en Jamamoto wist dat Amerika nieuwe vliegkampschepen kon bouwen en nieuwe piloten kon opleiden in een tempo dat Japan onmogelijk kon bijhouden.

Het was voor de Japanners een catastrofale nederlaag. Ze werd in Japan-zelf geheim gehouden, zelfs voor de minister-president.

Wat de Japanse aspiraties betrof, was het eerste gevolg dat de expedities naar Nieuw-Caledonië, de Fidji-eilanden en Samoa definitief kwamen te vervallen. Een andere actie werd nog voor mogelijk gehouden: een uitval, via Singapore, naar het westen van de Indische Oceaan teneinde daar de resterende eenheden van de Britse *Eastern Fleet* te vernietigen. Jamamoto was nog bezig aan het uitwerken van dit vermetele plan, toen hij op 7 augustus '42 verrast werd door het bericht dat de Amerikanen in de Salomons-groep troepen hadden ontscheept op Tulagi en twee andere kleine eilanden alsmede op het grotere eiland Guadalcanal. Het Japanse Grote Hoofdkwartier had aangenomen dat de Amerikanen als gevolg van de oorlog in Europa pas in de herfst van '43 in staat zouden zijn, tot landingsoperaties in de *Pacific* over te gaan – die kwamen dus meer dan een jaar eerder.

Jamamoto moest de uitval naar de kust van Afrika laten vervallen. Japan was in het defensief gedrongen en de Japanse vlootvoogd, die Amerika goed kende, was zich bewust dat zijn land, tenzij er een wonder gebeurde, geen schijn van kans meer had om de oorlog te winnen.

Oorzaken van Japans nederlaag

Alvorens de verdere Geallieerde strategie in de oorlog tegen Japan te behandelen, lijkt het ons nuttig, hier op enkele algemene factoren in te gaan die tot Japans nederlaag hebben geleid. Vraagt men waarom deze nederlaag, gerekend van die eerste Amerikaanse landingsoperaties op de Salomons-eilanden, toch nog drie jaar op zich heeft laten wachten, dan